

Ο Γεώργιος Θεοτόκης αποχώρησε από την πολιτική και η επί έξι χρόνια κυβέρνησή του έπεσε στις 4 Ιουλίου 1909. Ορκίστηκε νέα (5 του μήνα) με πρωθυπουργό τον Δημήτριο Ράλλη. Η εφημερίδα «Χρόνος» σχολίασε:

«Τα φουσάτα του Θεοτόκη παραχόρτασαν. Ας έρθουν τώρα τα τσακάλια της αντιπολίτευσης να κάνουν Πάσχα».

Δεν πρόλαβαν. Στις 14 Αυγούστου 1909, ξέσπασε η επανάσταση του Στρατιωτικού Συνδέσμου στο Γουδί. Ο Ράλλης παραιτήθηκε. Ανέλαβε ο Κυριακούλης Μαυρομιχάλης. Ο λοχαγός Κονταράτος έφτασε στην Κρήτη κομίζοντας επιστολή προς τον Ελευθέριο Βενιζέλο που πρωταγωνιστούσε στον αγώνα για την ένωση της μεγαλονήσου με την Ελλάδα: Του ζητούσαν να αναλάβει την αποστολή να συμφιλιώσει την επανάσταση με τα ελληνικά κόμματα. Κι αν χρειαζόταν, να αναλάβει την ηγεσία του ανορθωτικού αγώνα. Η απάντησή του Βενιζέλου ήταν προσεκτικά διατυπωμένη:

«Ως τίθεται προ εμού το ζήτημα εν τη επιστολή ταύτη, αρνητική κατ' αρχήν απάντησις εκ μέρους μου δεν είναι επιτετραμμένη. Αλλά δεν δύναμαι εξ άλλου ουδέ κατ' αρχήν να δηλώσω ότι είμαι έτοιμος να αναλάβω την αρχήν, εφ' όσον εγγυτέρα μελέτη της καταστάσεως δεν με πείσει ότι το συμφέρον του έθνους μοι επιβάλλει τούτο ως επιτακτικόν καθήκον...».

Παρά τη μυστικότητα που κάλυπτε τις διαπραγματεύσεις, το πράγμα διέρρευσε. Όταν, στις 28 Δεκεμβρίου του 1909, ο Βενιζέλος αποβιβαζόταν στον Πειραιά, βρήκε τα δημοσιογραφικά όργανα του παλατιού και των κομμάτων να προσπαθούν να δημιουργήσουν κλίμα. Τους κατείχε ο φόβος ότι ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος θα τον επέβαλε πρωθυπουργό με τη δύναμη των όπλων. Ακόμα και η προσωπικότητά του τους φόβιζε, καθώς η επανάσταση στο Θέρισο αποδείκνυε ότι δεν δισταζε να πάρει τα όπλα, αν πίστευε ότι αυτό θα ωφελούσε γενικότερα. Οι πολλοί όμως, λαός και ιθύνοντες, προσέβλεπαν σ' αυτόν ως τον άνθρωπο που θα έφερνε τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής ζωής.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος αιφνιδίασε και τους μεν και τους δε: Στην επαναστατική Επιτροπή του Στρατιωτικού Συνδέσμου είπε ότι ήταν λάθος να τα βάλουν με τα κόμματα και όχι με τον ανεύθυνο ρυθμιστή του πολιτεύματος (τον βασιλιά), ήταν δεύτερο λάθος ότι δεν επέβαλαν για ένα χρόνο δικτατορία και προσπαθούσαν να περάσουν την αλλαγή μέσω

κομματικού μηχανισμού και θα ήταν τρίτο λάθος, αν ο ίδιος γινόταν πρωθυπουργός. Προσφέρθηκε να αναλάβει σύμβουλός τους και μεσολαβητής στα κόμματα για την επιστροφή στην ομαλότητα. Και υπέδειξε τον Στέφανο Δραγούμη ως πρωθυπουργό για το διάστημα ως τη διενέργεια εκλογών για αναθεωρητική Βουλή.

Οι εκλογές έγιναν στις 10 Αυγούστου του 1910. Κάποιος δήλωσε τον Βενιζέλο υποψήφιο βουλευτή Αττικοβοιωτίας. Και σ' όλη τη χώρα κατέβαιναν ανεξάρτητοι υποψήφιοι, που απλά δήλωναν «θαυμαστές του κυρίου Βενιζέλου». Εκλέχτηκαν 152 (ή κατ' άλλους 165) από αυτούς, ενώ το σύνολο των βουλευτών όλων των παλιών κομμάτων έφτανε τους 199 με 210! Ο Βενιζέλος εκλέχτηκε ανεξάρτητος βουλευτής Αττικοβοιωτίας με 32.765 ψήφους σε σύνολο 38.000 ψηφισάντων.

Ο ίδιος ο Βενιζέλος βρισκόταν στην Ελβετία, όταν έμαθε τον εκλογικό του θρίαμβο. Ο βασιλιάς Γεώργιος που έπιασε το μήνυμα, τον κάλεσε να αναλάβει πρωθυπουργός. Έφτασε στις 5 Σεπτεμβρίου, ορκίστηκε στις 6 Οκτωβρίου και διέλυσε τη Βουλή στις 10 του μήνα, προκηρύσσοντας εκλογές για νέα αναθεωρητική Βουλή. Έγιναν στις 28 Νοεμβρίου 1910 και σήμαναν την οριστική ανανέωση του ελληνικού κοινοβουλίου: Από τους 362 βουλευτές, οι 245 εκλέγονταν για πρώτη φορά! Το κόμμα των Φιλελευθέρων, που ο Ελευθέριος Βενιζέλος ίδρυσε, σάρωσε κερδίζοντας 307 έδρες.

(Εικόνες, 16.9.2007) (τελευταία επεξεργασία, 7.7.2009)